

УДК 811.161.2'276.6:658.4

Мунтян О. О.

к. філол. н., доцент,
доцент кафедри філології та перекладу
Київський національний університет
технологій та дизайну, Україна

ФУНКЦІЇ ТА ТИПОЛОГІЯ БЕСІД В УКРАЇНСЬКОМУ ДІЛОВОМУ ДИСКУРСІ: ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ І ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ

У добу активної глобалізації та європейської інтеграції українського бізнесу діловий дискурс набуває статусу одного з найважливіших інструментів успішної професійної взаємодії. Вивчення функцій і типів бесід в українському діловому спілкуванні є сьогодні актуальним лінгвістичним напрямом, оскільки саме ці форми усної комунікації забезпечують не лише оперативний обмін інформацією, а й побудову тривалих партнерських відносин з урахуванням національних культурних традицій, мовних норм та специфіки ділового етикету. Український діловий дискурс вирізняється гармонійним поєднанням офіційності, прагматизму та підвищеної ввічливості, які сформувалися під впливом вітчизняних комунікативних традицій та сучасних європейських стандартів ділового спілкування.

Бесіда як основна форма безпосереднього усного ділового спілкування виконує широкий спектр функцій. До головних належать: передача та отримання актуальної інформації, спільне планування діяльності, координація та контроль виконання завдань, підтримка й розвиток ділових контактів. Крім того, бесіда сприяє генеруванню нових ідей, розв'язанню конфліктних ситуацій, регулюванню емоційного клімату в колективі та зміцненню довіри між партнерами. В українському контексті ці функції реалізуються з урахуванням культурної специфіки – схильності до непрямих формулювань, високого рівня ввічливості, уникнення відкритої конфронтації та активного використання етикетних конструкцій, що відповідає національним особливостям мовленнєвої поведінки.

Класифікація бесід в українському діловому дискурсі може здійснюватися за кількома підставами. За метою розрізняють фатичні (ритуальні), спрямовані на встановлення та підтримання контакту, та предметні, зорієнтовані на вирішення конкретних професійних завдань. Серед останніх виділяють інформаційні, управлінські, комерційні, кадрові (зокрема співбесіди при працевлаштуванні),

переговорні та проблемні. За кількістю учасників бесіди поділяються на діалогічні та полілогічні (групові). Лінгвістичні особливості українського ділового спілкування включають поєднання офіційно-ділового стилю з елементами розмовного, активне застосування спеціальної термінології, евфемізмів, модальних конструкцій для пом'якшення висловлювання та стратегій аргументації, адаптованих до української граматики та культурного контексту. Важливу роль відіграють також невербальні компоненти та попередній small talk, який допомагає створити сприятливу атмосферу перед переходом до основної теми.

Вивчення функцій і видів бесід посідає важливе місце в навчальному процесі під час викладання навчальної дисципліни “Ділова українська мова” у закладах вищої освіти. У межах цього курсу студенти опановують теоретичні основи структури бесіди (встановлення контакту, презентація позиції, аргументація, обговорення альтернатив, прийняття рішень) та активно відпрацьовують практичні навички через рольові ігри, симуляції ділових ситуацій, аналіз аудіо- та відеоматеріалів і самоаналіз власних комунікативних практик. Такий підхід сприяє розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців, формуванню вміння адаптувати мовлення залежно від статусу співрозмовника, ситуації та культурного середовища, а також підвищенню загальної професійної культури. Особливу увагу також слід приділяти порівнянню українського ділового дискурсу з іншими лінгвокультурами, що є надзвичайно важливим для студентів економічних, управлінських і юридичних спеціальностей.

Отже, поглиблене дослідження функцій та типів бесід у українському діловому дискурсі дозволяє не лише розкрити його лінгвопрагматичні й культурні особливості, а й оптимізувати методику підготовки висококваліфікованих фахівців. Перспективними напрямками подальших розвідок є контрастивний аналіз, вивчення впливу цифрових засобів комунікації на традиційні форми бесід та емпіричне дослідження реальних ділових практик.

Список літератури

1. Мунтян, О. О. (2024). Вивчення ділової української мови у закладах вищої освіти: особливості і перспективи. *Modernization of science and its influence on global processes*, 135–138. Bern, Swiss Confederation: International Center of Scientific Research.

2. Мунтян, О. О. (2023). Риторика ділового спілкування. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 66(2), 151–154.